

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เครื่องมือสำรวจตำแหน่งพิกัดของพื้นโลกด้วยดาวเทียม (Global Positioning Systems, GPS)
2. คอมพิวเตอร์
3. โปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
4. ข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์
 - ข้อมูลขอบเขตการปกครอง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
 - ข้อมูลชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ
 - ข้อมูลเส้นชั้นความสูง
 - ข้อมูลขอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติทับลาน
 - ข้อมูลขอบเขตป่าเขาภูหลวง – วังน้ำเขียว
 - ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอวังน้ำเขียว ปี พ.ศ. 2546
5. แบบสัมภาษณ์แบบเปิด (open end) เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ ซึ่งกำหนดหัวข้อในการสัมภาษณ์ คือ ประวัติของที่ดิน การใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และน้ำ

วิธีการ

การศึกษาการใช้ที่ดินในพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ในเขตป่าเขาภูหลวง – วังน้ำเขียว สามารถแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ การศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตของพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ในเขตป่าเขาภูหลวง - วังน้ำเขียว การศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ และการสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำของผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ โดยนำข้อมูลทั้งหมดสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การศึกษาเพื่อกำหนดขอบเขตของพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ในเขตป่าเขาภูหลวง – วังน้ำเขียว มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ระบุข้อกำหนดเพื่อใช้ในการพิจารณาเลือกพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ โดยการศึกษาและรวบรวมจากเอกสาร ซึ่งได้ข้อกำหนดในการพิจารณาเลือกพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ 3 ข้อ คือ พื้นที่ความลาดชัน 35% ขึ้นไป พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นคุณภาพที่ 1 และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าโซน C)

1.2 จัดทำแผนที่แสดงพื้นที่ที่อยู่ในข้อกำหนดพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ ซึ่งประกอบด้วย

- แผนที่แสดงพื้นที่ความลาดชัน 35% ขึ้นไป
- แผนที่แสดงพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นคุณภาพที่ 1
- แผนที่แสดงพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าโซน C)

1.3 แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 พื้นที่ที่อยู่ในข้อกำหนดพื้นที่สำหรับอนุรักษ์ 1 ข้อ คือ พื้นที่ความลาดชัน 35% ขึ้นไป หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นคุณภาพที่ 1 หรือพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าโซน C)

กลุ่มที่ 2 พื้นที่ที่อยู่ในข้อกำหนดพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ 2 ใน 3 ข้อ คือพื้นที่ความลาดชัน 35% ขึ้นไปกับพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นคุณภาพที่ 1 หรือพื้นที่ความลาดชัน 35% ขึ้นไปกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าโซน C) หรือพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นคุณภาพที่ 1 กับพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าโซน C)

กลุ่มที่ 3 พื้นที่ที่อยู่ในข้อกำหนดพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์ทั้ง 3 ข้อ คือ พื้นที่ความลาดชัน 35% ขึ้นไป และเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นคุณภาพที่ 1 รวมทั้งเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (ป่าโซน C)

3. ทำแผนที่แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในเขตพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์

4. การสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำของผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ โดยทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดหัวข้อในการสัมภาษณ์ คือ ประวัติที่ดิน ลักษณะการใช้ที่ดินในปัจจุบัน ปัญหาจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความรู้เกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และน้ำ

4.1 สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์กลุ่มที่ 3

4.2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์กลุ่มที่ 3 ที่ยินดีให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย แยกตามหมู่บ้าน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ความคิดเห็นในการอนุรักษ์ดินและน้ำของผู้ใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ แยกตามตำบลและหมู่บ้าน

ตำบล	หมู่บ้าน	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ระเวิง	คลองกี้	3
	คลองหินร้อง	5
	ไทรงาม	5
	คลองสมบูรณ์	5
วังน้ำเขียว	เขาแผงม้า	3
	ไทรทอง	2
	คลองทราย	5
วังหมี	บุกระทิง	1
	ยุบพัฒนา	1
รวม		30

4.3 ในการสัมภาษณ์จะใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิดที่ได้กำหนดหัวข้อไว้มาสอบถามและพูดคุยกับกลุ่มตัวอย่าง

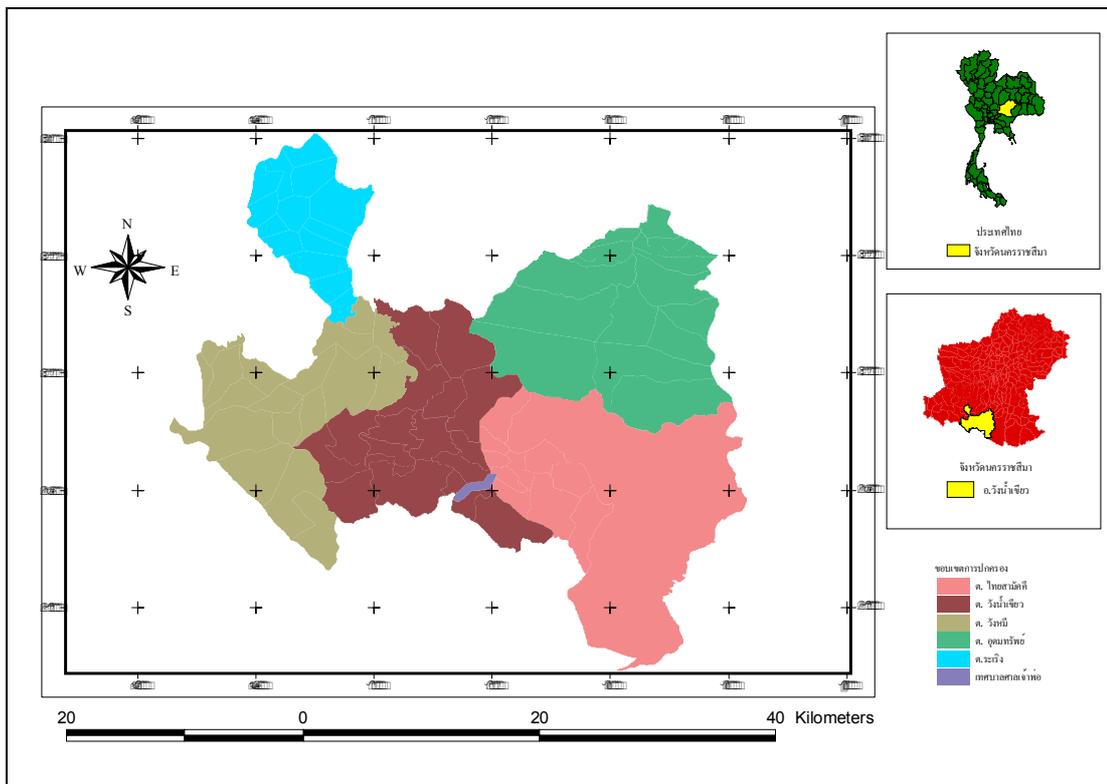
5. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม และการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนะแนวทางสำหรับการใช้ที่ดินที่เหมาะสมในพื้นที่สำหรับการอนุรักษ์

ลักษณะของพื้นที่ศึกษา

อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดนครราชสีมา ห่างจากตัวจังหวัดไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 304 (นครราชสีมา – กบินทร์บุรี) ประมาณ 72 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 238 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นแบบลูกคลื่นลอนลาด (undulating terrain) มีเนินเขาสูงต่ำสลับกัน มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 120 – 1,000 เมตร อากาศเย็นสบายตลอดปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยรายปีคือ 26 องศาเซลเซียส

ในอดีตพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียวเป็นพื้นที่ป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน เขาภูหลวง - วังน้ำเขียว จึงมีชาวบ้านมาตั้งถิ่นฐานเพื่อหาที่ทำกิน ในปัจจุบันอำเภอวังน้ำเขียว มีเนื้อที่ประมาณ 1,058.5 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 5 ตำบล 1 เทศบาลคือ ตำบลวังน้ำเขียว ตำบลวังหมี ตำบลระเริง ตำบลอุดมทรัพย์ ตำบลไทยสามัคคี และเทศบาลศาลเจ้าพ่อ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลตะขบ ตำบลภูหลวง ตำบลนางแก้ว อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลสระแกราช อำเภอปักธงชัย ตำบลจระเข้หิน อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลโป่งตาลอง ตำบลวังกระทะ ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 1 ขอบเขตการปกครอง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ที่มา : พยัคติพล, 2547

สถานที่และระยะเวลาทำการศึกษาวิจัย

1. สถานที่ดำเนินการวิจัย

อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

2. ระยะเวลาทำการศึกษาวิจัย

เริ่มทำการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. 2547 – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2548